
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

עבודה עם ילדים משולבים בכיתה - 34164

תאריך עדכון אחרון 22-09-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: לימודי הוראה - תעודת הוראה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר ורד ציוני קורן

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: vered.ziony@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: חמישי 16:00-17:00

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

השינוי בחוק החינוך המיוחד ("רפורמת השילוב וההכלה", קיץ 2018) יצרה מציאות חדשה בה ילדים עם צרכים מיוחדים שונים ומגוונים לומדים בכלל מסגרות החינוך הפורמלי והבלתי פורמלי בכפיפה אחת, עם ילדים ללא צרכים מיוחדים. רפורמה ערכית, ראויה ומבורכת זו יצרה מציאות מאתגרת, מורכבת ולא פשוטה כלל, עבור מורות.ם ומחנכות.ם בישראל, שלא תמיד מצויים באמתחתן.ם, ההכשרה וההשכלה המתאימה לעבוד בצורה מיטבית עם ילדים משולבים אלו.

מטרות הקורס:

למידת עומק ומפגש בלתי אמצעי עם לקויות, תסמונות, מוגבלויות וצרכים מיוחדים שונים ומגוונים של תלמידים ותלמידות הלומדים. ות כיום, בשילוב מלא, בכלל כיתות הלימוד בישראל. היכרות מקרוב והבנה עמוקה של השינוי בחוק החנ"מ - "רפורמת השילוב וההכלה" (2018) וכיצד באה לידי ביטוי, הכלה למעשה, בשטח, כל זאת תוך היכרות עם מודלי עבודה שונים של בתי ספר ואנשי חינוך שונים ומגוונים ותוך התנסות אישית מעשית. הקורס יתקיים בהר הצופים ובבתי ספר שונים, כמו כן יפגיש הקורס את הסטודנטיות.ם עם מרצות ומרצים חשובים, מעוררי השראה ופורצי דרך, בתחום ההכלה והשילוב בישראל.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. להבין לעומק את השינויים בחוק החנ"מ החדש.
2. להכיר באופן קרוב ומעמיק לקויות, תסמונות, מוגבלויות וצרכים מיוחדים שונים ומגוונים של תלמידים ותלמידות הלומדים. ות כיום, בשילוב מלא, בכלל כיתות הלימוד בישראל.
3. התנסות אישית ומעשית בתחומים אלו

דרישות נוכחות (%) :

90%

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות + סיורים בבית ספר בירושלים

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. פתיחה והיכרות אישית לנושא
2. היכרות עם רפורמת ההכלה והשילוב (2018) והשלכותיה על העולם הבית ספרי
3. סיורים לימודיים
4. הרצאות אורח: אנשי חינוך מעוררי השראה בירושלים, מבוגרים המתמודדים עם לקויות וצרכים מיוחדים שונים. הורים לילדים עם מוגבלויות: דרכי התמודדות והשפעה
5. הצגות רפרטים

חומר חובה לקריאה:

מקורות ראשוניים

1. חוק חינוך מיוחד (2000). תיקון מס' 5 התש"ס.
  2. חוק חינוך מיוחד (2002). תיקון מס' 7 התשס"ג.
  3. דו"ח ועדת דורנר (2009). הוועדה הציבורית לבחינת מערכת החינוך המיוחד בישראל, דין וחשבון. ירושלים: משרד החינוך.
  4. משרד החינוך, (2018). חוק חינוך מיוחד, תיקון מס' 11 התשע"ט
  5. וייסבלאי, א' (2019) מערכת החינוך המיוחד. מרכז המחקר והמידע של הכנסת
<https://edu.gov.il/minhalpedagogy/Special/rules-and-procedures/Pages/specialeducationlaw.aspx>
- ### מקורות משניים
1. אבישר, ג', גילור, א', ליכט, פ' ושביט, פ' (2013). "תפיסות קובעי מדיניות בנוגע לשילובם של תלמידים עם צרכים מיוחדים בחינוך הכללי: השלכות להכשרה ולהתפתחות מקצועית של מורים וגננות – שלב ב'". תל אביב: מכון מופת, היחידה למחקר ולהערכה.
  2. אבישר, ג' (2007). "מתכנית הלימודים אל ההוראה בכיתה משלבת – סוגיות בתכנון לימודים". בתוך: ש' רייטר, י' לייזר וג' אבישר (עורכים). שילובים: לומדים עם מוגבלויות במערכת החינוך. (עמ' 197-224). חיפה: אחווה.
  3. איגל, כ' ומליחי, ס' (2007). "חוק חינוך מיוחד – השתקפות חברתית, ערכית ומקצועית בעיצוב המדיניות ויישומה". בתוך: ש' רייטר, י' לייזר וג' אבישר (עורכים). שילובים: לומדים עם מוגבלויות במערכת החינוך. (עמ' 143-156). חיפה: אחווה.
  4. גרינבנק, א' ומנזין, ד' (2022). "ריצת מרתון, מסע לא ידוע, רכבת הרים, או מתנה מעצימה? מטפורות ככלי לביטוי החוויה ההורית לילדים עם מוגבלות", חוקרים @ החינוך המיוחד, 3, 41-65.
  5. הר, ס. (2000). "זכויותיהם הנשכחות של ילדים נכים ומוגבלים בישראל". הרצאה באוניברסיטת חיפה.
  6. וויזל, א' (2007). "שילוב או שוליות – סוגיות בשילוב תלמידים חרשים וכבדי שמיעה". בתוך: ש' רייטר, י' לייזר וג' אבישר (עורכים). שילובים: לומדים עם מוגבלויות במערכת החינוך. (עמ' 357-398). חיפה: אחווה.
  7. ויטני, ט' ורייטר, ש' (2006). "שילוב תלמידים עם אוטיזם: השפעת תכנית התערבות על רמת השחיקה, עמדות ואיכות התקשורת אתם בקרב התלמידים עם התפתחות תקינה בכיתה". סוגיות בחינוך מיוחד ובשיקום, 1(21), 55-68.
  8. טלמור, ר' (2007). "עמדות מורים כלפי שילוב תלמידים בעלי צרכים מיוחדים בכתות רגילות". בתוך: רייטר, ש', לייזר, י' ואבישר, ג' (עורכים), שילובים: לומדים עם מוגבלויות במערכת החינוך, חיפה: אחווה, איגוד נכי חיפה והצפון, היחידה להוצאה לאור.
  9. לויאן-אלול, נ', רביב, ש' והרץ-לזרוביץ, ר' (2003). "תפיסת הכשירות החברתית ותחושת הבודדות של ילדים עם ליקויי למידה בכיתה המשלבת והתנהגותם החברתית בפעילות גופנית". סוגיות בחינוך מיוחד ובשיקום, 1(18), 19-36.
  10. לייזר, י' (2007). "דרכי ניהול הסביבה הלימודית ופתרון בעיות משמעת בכיתה המשלבת – אתגר למורים ולצוות המקצועי". בתוך: ש' רייטר, י' לייזר וג' אבישר (עורכים). שילובים: לומדים עם מוגבלויות במערכת החינוך. (עמ' 277-320). חיפה: אחווה.
  11. מנור-בנימיני, א. (2003). "שיתוף פעולה בצוות רב-מקצועי בבית-ספר לחינוך מיוחד". סוגיות בחינוך מיוחד ובשיקום. כרך 18, מספר 1.
  12. מנזין, ד' (2021). "מתוך עולמות שבורים היא צומחת": מאפייני חוויית האבל של אימהות לילדים עם צרכים מיוחדים – מחקר פנומנולוגי. "חוקרים @ החינוך המיוחד, 1, 87-58.
  13. פוירשטיין, ר. (2005). "שילוב השונה בכיתה כגורם מעודד צמיחה". בתוך: החינוך במבחן הזמן 2. עמותת המורים לקידום ההוראה והחינוך. הוצאת רכס – פרויקטים חינוכיים.
  14. רותם ר' (2001). "בחינת אפקטיביות של בית ספר מיוחד – חומר למחשבה". סוגיות בחינוך מיוחד

-
- ובשיקום, 16(2). 61-68.
15. תובל, ס' ואור א' (2006). "הכלה בבית הספר - משימה בלתי אפשרית? ייצוגים חברתיים של הכלה וריבוד במערכת החינוך". סוגיות בחינוך מיוחד ובשיקום, 21(2), 5-18.
16. Allday, R. A., Hinkson-Lee, K., Hudson, T., Neilsen-Gatti, S., Kleinke, A., & Russel, C. S. (2012). *Training General Educators to Increase Behavior-Specific Praise: Effects on Students with EBD*. *Behavioral Disorders*, 37(2), 87-98.
17. Casserly, A. M., Tiernan, B., & Maguire, G. (2019). *Primary teachers' perceptions of multi-grade classroom grouping practices to support inclusive education*. *European Journal of Special Needs Education*, 34(5), 617-631.
18. Cook, B. G. (2004). *Inclusive teachers' attitudes toward their students with disabilities: A replication and extension.*, *The Elementary School Journal*, Vol. 104, No. 4, 307-320.
19. Crispel, O., & Kasperski, R. (2021). *The impact of teacher training in special education on the implementation of inclusion in mainstream classrooms*. *International Journal of Inclusive Education*, 25(9), 1079-1090.
20. D'Agostino, S. R., & Douglas, S. N. (2021). *Early Childhood Educators' Perceptions of Inclusion for Children with Autism Spectrum Disorder*. *Early Childhood Education Journal*, 49(4), 725-737.
21. Done, E. J., & Andrews, M. J. (2020). *How inclusion became exclusion: policy, teachers and inclusive education*. *Journal of Education Policy*, 35(4), 447-464.
22. Gibb, K., Tunbridge, D., Chua, A., & Frederickson, N. (2007). *Pathways to Inclusion: Moving from special school to mainstream*. *Educational Psychology in Practice*, 23(2), 109-127. Retrieved September 10, 2008.
23. Kershner, R. (2007). *What do teachers need to know about meeting special educational needs?* In: L. Florian (Ed.), *The Sage Handbook of special education*, London: Sage Publications, 486-498.
24. Krischler, M., Powell, J. J. W., & Pit-Ten Cate, I. M. (2019). *What is meant by inclusion? On the effects of different definitions on attitudes toward inclusive education*. *European Journal of Special Needs Education*, 34(5), 632-648.
25. Li, L., & Ruppert, A. (2021). *Conceptualizing Teacher Agency for Inclusive Education: A Systematic and International Review*. *Teacher Education & Special Education*, 44(1), 42-59.
26. Moshe, A. (2017). *Inclusion Assistants in General Education Settings - A Model for In-service Training*. *Universal Journal of Educational Research*, 5, 209 - 216

חומר לקריאה נוספת:
N/A

מרכיבי הציון הסופי:

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 90 %
נוכחות / השתתפות בסיוור 10 %

מידע נוסף / הערות:
אין